

Vergaderjaar 2019–2020

29 362

Modernisering van de overheid

E

VERSLAG VAN EEN NADER SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 19 december 2019

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning¹ heeft kennisgenomen van de brief van de ambtsvoorganger van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 14 oktober 2019 betreffende het zogenaamde interbestuurlijk programma (IBP).² Naar aanleiding hiervan hebben de leden van de **PvdA**-fractie en de **PVV**-fractie op 25 november 2019 nog enkele vragen gesteld aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het lid van de **OSF**-fractie heeft zich bij deze vragen aangesloten.

De Minister heeft op 18 december 2019 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning, Bergman

¹ Samenstelling:

Kox (SP), Koffeman (PvdD), Ganzevoort (GL), De Boer (GL), Van Hattem (PVV), Pijlman (D66), Rombouts (CDA), Schalk (SGP), Koole (PvdA), Klip-Martin (VVD), Baay-Timmerman (50PLUS), Wever (VVD), Bezaan (VVD), Van der Burg (VVD), Crone (PvdA), Dessing (FVD), Dittrich (D66) (voorzitter), Doornhof (CDA), Frentrop (FVD), Gerbrandy (OSF), Van der Linden (FvD), Meijer (VVD), Nanninga (FVD), Nicolai (PvdD), (ondervoorzitter), Rietkerk (CDA), Rosenmüller (GL), Verkerk (CU) en De Vries (Fractie-Otten).

² Kamerstukken I 2019/20, 29 362, D.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN EN DE HOGE COLLEGES VAN STAAT/ALGEMENE ZAKEN EN HUIS VAN DE KONING

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Den Haag, 25 november 2019

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning heeft kennisgenomen van de brief van uw ambtsvoorganger van 14 oktober 2019 betreffende het zogenaamde interbestuurlijk programma (IBP).³ Deze brief is voor de leden van de **PvdA**-fractie en de **PVV**-fractie aanleiding nog enkele vragen te stellen. Het lid van de **OSF**-fractie sluit zich bij deze vragen aan.

Inbreng van de PvdA-fractie

De leden van de **PvdA**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van 14 oktober 2019, waarin enkele vragen over het interbestuurlijk programma (IBP) worden beantwoord. Zij hebben naar aanleiding van die beantwoording nog enkele vragen. In de brief stelt de regering dat de verslagen van de interbestuurlijke regietafel niet openbaar zijn, omdat het gaat om een «informele gedachtewisseling». Raadsleden kunnen daar dus niet over beschikken. Verderop in de brief wordt gesproken over Regionale Energie Strategieën (RES), die in concept door bestuurders worden vastgesteld, en vervolgens definitief door de volksvertegenwoordigingen. Meer in het algemeen wordt gesteld dat «de gemaakte afspraken in het interbestuurlijk programma (IBP) (...) de volksvertegenwoordigers van decentrale overheden voldoende ruimte [bieden] om invulling te geven aan de eigen context en eigen prioriteiten». Kan de regering aangeven waarom zij tot deze stelling komt, in het licht van een recente publicatie van de bestuurskundigen Marcel Boogers en Rik Heussing? Daarin wordt geconcludeerd:

«Hoewel decentralisaties beogen de democratische zeggenschap op overheidstaken te vergroten, blijken decentralisaties de lokale democratie op twee manieren te hebben verzwakt. Allereerst hebben ze geleid tot een forse schaalvergroting van het lokaal bestuur, door gemeentelijke herindelingen en vooral door de vorming van regionale samenwerkingsverbanden. Met name regionalisering heeft allerlei negatieve gevolgen gehad voor het functioneren van de lokale democratie. Ook door het decentralisatiebeleid zelf is de sturende en controlerende rol van de gemeenteraad – zeker op de korte termijn – verzwakt, terwijl decentralisaties juist een sterke rol van de gemeenteraad veronderstellen bij het afstemmen van gedecentraliseerd beleid op lokale wensen en omstandigheden.»⁴

Deelt de regering deze bevinding van Boogers en Heussing? Zo ja, acht de regering het programma Democratie in Actie voldoende om de positie van de gemeenteraad te versterken? Zo nee, kan de regering dan uitleggen waarom de auteurs deze conclusie niet zouden mogen trekken op grond van de in hun artikel geleverde argumenten?

Past bij een dergelijke versterking van de raad niet ook dat van de interbestuurlijke regietafel verslagen worden gemaakt die aan de raadsleden ter beschikking worden gesteld? Wanneer aan een dergelijke

³ Kamerstukken I 2019/20, 29 362, D.

⁴ Marcel Boogers en Rik Reussing, «Decentralisatie, schaalvergroting en lokale democratie», in: *Bestuurswetenschappen*, 2019 (73), no. 2, pp. 22–46, citaat op p. 22.

«regietafel» inderdaad «regie» plaatsvindt, waarom mogen gemeenteraden daarover dan niet schriftelijk worden geïnformeerd?

De regering stelt dat volksvertegenwoordigers «uiteeraard de mogelijkheid [hebben] om bij te sturen». Kan de regering aangeven hoe vaak het bij de definitieve vaststelling van de RES voorkomt dat door één of meer gemeenteraden nog wijzigingen in de concept-RES worden aangebracht?

In de brief van de regering staat dat de maatschappelijke opgaven uit het IBP tot stand zijn gekomen in samenspraak tussen Rijk en medeoverheden. Hoort samenspraak tussen verschillende ministeries ook tot het doel van het IBP? Zo nee, waarom niet?

Tot die maatschappelijke opgaven behoort bijvoorbeeld «Merkbare beter in het sociaal domein». Onlangs heeft de Eerste Kamer in afschrift kennis kunnen nemen van de brief d.d. 7 november 2019 van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Minister voor Rechtsbescherming.⁵ Daarin wordt onder meer gesteld:

«Een niet vrijblijvende manier van (boven-)regionaal samenwerken van gemeenten is nodig om de continuïteit van specifieke vormen van jeugdhulp, jeugdbescherming (jb) en jeugdreclassering (jr) te borgen».

Kan de regering aangeven op welke wijze deze beleidsverandering aan de orde is geweest in het IBP? Zo ja, is daarbij ook overwogen om het terechte doel van het beter borgen van de continuïteit van specifieke vormen van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering langs andere weg te bereiken dan regionalisering, bijvoorbeeld door nadere afspraken met de gemeenten te maken of door deze specifieke thematiek te beleggen bij provincie of Rijk? Zijn de VNG en het IPO betrokken geweest bij de voorbereiding van deze brief en onderschrijven zij de voorgestelde regionalisering?

Indien de in de brief van 7 november aangekondigde beleidswijziging niet aan de orde is geweest in het IBP: wat was daarvoor de reden? Was in dat geval de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op andere wijze als coördinerend Minister betrokken bij de opstelling van de brief van 7 november 2019?

Inbreng van de PVV-fractie

De leden van de **PVV**-fractie stellen de volgende vragen. In de beantwoording op de vraag «Kan de Minister daarom duidelijk aangeven hoe dit IBP zich verhoudt tot de duale positie van de decentrale volksvertegenwoordiging, die juist vóóraf kaders mee moet kunnen geven voor bestuurlijke akkoorden in plaats van achteraf enkel nog de vlakjes van zo'n akkoord te mogen inkleuren?» geeft de Minister aan:

«Volksvertegenwoordigers vervullen een belangrijke rol bij de aanpak van deze grote opgaven.»

De vraag richt zich echter niet alleen op de rol van de volksvertegenwoordiging bij de aanpak, maar vooral ook op de rol van de volksvertegenwoordiging bij de kaderstelling van deze opgaven. Daarom ontvangen deze leden graag een antwoord op de vraag hoe de rol van de volksvertegenwoordiging vóóraf is ingevuld bij de **kaderstelling voor deze opgaven** (en dus niet alleen ten aanzien van de decentrale uitwerking van de opgaven/afspraken).

⁵ 1607421-198237-J.

Verder stelt de Minister in de beantwoording:

«Individuele gemeenten maken zelf de keuze over de invulling of uitvoering van projecten die te ten goede komen aan de maatschappelijke opgaven uit het IBP.»

Kan de Minister bevestigen dat dit betekent dat gemeenten volstrekt autonoom zijn in hun keuzes voor prioritering en urgentie van opgaven en dat het niet invullen van een opgave geen consequenties met zich meebrengt?

Op de vraag of de volksvertegenwoordiging inzage kan krijgen in de verslagen van de interbestuurlijke regietafel stelt de Minister:

«Omdat de interbestuurlijke regietafel geen besluitvormend gremium is, maar een informele gedachtewisseling tussen het kabinet en medeoverheden betreft, zijn deze gespreksverslagen in beginsel niet openbaar.»

Juist vanwege het bestuurlijke karakter van deze regietafel moet de volksvertegenwoordiging vanuit haar controlerende taak kennis kunnen nemen van deze informatie. Daarom doen de leden van de PVV-fractie het verzoek aan de Minister om – mede gelet op artikel 68 Grondwet – deze verslagen alsnog te verstrekken.

Voorts stelt de Minister in haar beantwoording:

«Wat betreft de plaatsing van vergunninghouders en kansrijke asielzoekers in de regio waar zij worden gehuisvest, worden nadere afspraken gemaakt tussen gemeenten, provincies en rijk. Hierbij kunnen de partijen in onderling overleg ook afspraken maken over taken en middelen.»

Kan de Minister specifiek aangeven wat in het kader van deze afspraken de rol, taak en bevoegdheid is van gemeenten en provincies? Kan de Minister daarbij meer specifiek aangeven in hoeverre hierbij een rol, taak en/of bevoegdheid zou liggen bij de commissarissen van de Koning als Rijksheer of bij de provincie als bestuurslaag?

De Minister geeft aan:

«In een regio werken de gemeenten, de provincie en het (de) waterschap(pen) samen met diverse stakeholders aan een RES.»

Kan de Minister specifiek aangeven welke stakeholders dit betreft, hoe deze stakeholders geselecteerd worden en of er ook bepaalde groepen worden uitgesloten als stakeholder?

De Minister stelt tevens:

«De RES vormt een bouwsteen voor het provinciale en lokale omgevingsbeleid. De medeoverheden zijn zelf verantwoordelijk voor de verankering van de RES in dit omgevingsbeleid.»

Kan de Minister aangeven wat de consequentie is voor een gemeente als deze weigert in te stemmen met een regionale afspraak over een RES?

Op de vraag over de specifieke betrokkenheid van het IBP, de lokale overheid en de volksvertegenwoordiging bij de flexibele vormen van asielopvangcapaciteit geeft de Minister onder andere aan:

«Samen met gemeenten en provincies wordt gewerkt aan nadere bestuurlijke afspraken over onder meer flexibele opvangcapaciteit, als uitwerking van de ambities uit het IBP. Hierbij gelden de afspraken in het IBP als uitgangspunt.»

Kan de Minister ook specifiek aangeven wat in het kader van deze afspraken de rol, taak en bevoegdheid is van gemeenten en provincies? Kan de Minister daarbij meer specifiek aangeven in hoeverre hierbij een rol, taak en/of bevoegdheid zou liggen bij de commissarissen van de Koning als Rijksheer of bij de provincie als bestuurslaag? Kan de Minister tevens concreet aangeven op welke afspraken in het IBP hier specifiek gedoeld wordt?

Daarnaast geeft de Minister aan:

«Op verschillende plaatsen in het land zijn of worden in overleg met gemeenten projecten ontwikkeld om verschillende vormen te onderzoeken.»

Kan de Minister in een volledig overzicht aangeven wat deze projecten concreet inhouden en welke gemeenten dit betreft?

Op de vragen over de flexibelere asielopvangcapaciteit – te weten: «Kan de Minister aangeven hoe in dit kader draagvlak wordt vastgesteld en wat de consequenties zijn indien draagvlak ontbreekt? Kan de Minister tevens aangeven hoe en op welke wijze de volksvertegenwoordiging bij deze afspraken betrokken wordt?» – heeft de Minister geen specifiek antwoord gegeven. Graag ontvangen de leden van de PVV-fractie alsnog een beantwoording.

De commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning ziet de antwoorden van de regering met belangstelling tegemoet. Gelet op de late beantwoording van eerdere brieven in dit dossier ontvangt de commissie deze antwoorden graag dusdanig tijdig dat deze op 14 januari 2020, in de eerste vergadering na het kerstreces, besproken kunnen worden.

De voorzitter van de commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning,
Dittrich

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 december 2019

In reactie op het schriftelijk verzoek van de Voorzitter van de commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning doe ik u hierbij de antwoorden toekomen op de gestelde vragen over het interbestuurlijk programma (IBP) van de leden van de PvdA-fractie en de PVV-fractie van 25 november jongstleden. Het lid van OSF sloot zich aan bij de vragen van beide fracties.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops

Antwoord op de vragen van de leden van de PvdA-fractie aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het interbestuurlijk programma (IBP)

De leden van de PvdA-fractie vragen hoe de gemaakte afspraken in het interbestuurlijk programma (IBP) en de rol van de volksvertegenwoordigers van decentrale overheden zich verhouden tot de recente publicatie van bestuurskundigen Marcel Boogers en Rik Heussing en in hoeverre het programma Democratie in Actie de positie van de gemeenteraad voldoende versterkt.

De bevindingen van Boogers en Heussing zijn in grote lijnen herkenbaar. Als bestuur dat het dichtst bij burgers staat is het belangrijk dat gemeenten in staat zijn hun taken uit te voeren. De vergroting van het takenpakket van gemeenten – in belangrijke mate het gevolg van decentralisaties – heeft van gemeenten een versterking van bestuurskracht gevraagd. Een deel van de gemeenten heeft daarbij geconcludeerd dat herindeling daarvoor de beste oplossing bood. Regionale samenwerking is een andere mogelijkheid om uitvoering te geven aan deze nieuwe taken. Het realiseren van voldoende grip voor volksvertegenwoordigers op deze regionale samenwerking is hierbij een belangrijke opgave. Mijn ambtsvoorganger is hier in haar brief aan de Tweede Kamer over de Toekomst van het Openbaar Bestuur (d.d. 18 oktober 2019, nr. 35 300 VII, nr. 7) nader op ingegaan, alsmede op de maatregelen die zijn getroffen of in voorbereiding zijn om de democratische legitimiteit van regionale samenwerking te versterken. In dat kader is bijvoorbeeld een aanpassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen in voorbereiding, waarmee de democratische legitimatie rond gemeenschappelijke regelingen wordt versterkt. Daarnaast levert het samenwerkingsprogramma Democratie in Actie een bijdrage aan een sterkere positie van gemeenteraden in regionale samenwerking door onder meer workshops voor gemeenteraadsleden over het realiseren van grip op regionale samenwerking. Ook in het kader van informele regionale samenwerking wordt samen met gemeenten gewerkt aan versterking van grip van volksvertegenwoordigers. Een voorbeeld hiervan is het innovatietraject regionale samenwerking tussen raadsleden, statenleden en waterschapsbestuurders in het kader van de Regionale Energiestrategieën (RES), opgericht in samenwerking met RES West-Overijssel.

Daarnaast vragen de leden van de PvdA-fractie waarom gemeenten niet schriftelijk worden geïnformeerd over de interbestuurlijke regietafel.

Omdat de interbestuurlijke regietafel geen besluitvormend gremium is, maar het een informele gedachtewisseling tussen het kabinet en medeoverheden betreft, zijn deze gespreksverslagen in beginsel niet openbaar. Een vertegenwoordiging van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) neemt deel aan de interbestuurlijke regietafel. Zij kunnen desgewenst individuele gemeenten informeren.

Vervolgens vragen de leden van de PvdA-fractie hoe vaak het bij de definitieve vaststelling van de RES voorkomt dat door één of meer gemeenteraden nog wijzigingen in de concept-RES worden aangebracht.

De afspraak is dat de concept-RES 1 juni 2020 wordt ingediend bij het Nationaal Programma RES. Dit betekent dat de regio's nu druk aan de slag zijn met het opstellen van de concept-RES. Er heeft nog geen definitieve vaststelling van de concept-RES plaatsgevonden. In de regio's worden volksvertegenwoordigers op verschillende momenten in het proces betrokken bij het opstellen van de concept-RES, zoals via de startnotitie, informatiebijeenkomsten, raadsbijeenkomsten.

De concept-RES wordt in principe vastgesteld door de dagelijks bestuurders van de gemeenten, de provincie en het waterschap. Veel regio's kiezen er voor de concept-RES ook door de volksvertegenwoordigers te laten vaststellen, maar dit is niet verplicht. Na het opstellen van de concept-RES zal deze verder worden uitgewerkt en geconcretiseerd tot een RES 1.0. De RES 1.0 dient 1 maart 2021 gereed te zijn en vastgesteld te worden door de volksvertegenwoordigers van gemeenten, de provincie en het waterschap. Daarna zullen de Regionale Energiestrategieën elke 2 jaar geactualiseerd worden.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de samenspraak tussen verschillende ministeries ook tot het doel van het IBP behoort.

Het IBP gaat uit van zowel interdepartementale als interbestuurlijke samenwerking bij de aanpak van grote maatschappelijke opgaven als één overheid. Vanzelfsprekend zijn de verschillende noodzakelijke ministeries betrokken bij het komen tot effectieve oplossingen van de verschillende opgaven uit het IBP.

Als laatste vragen de leden van de PvdA-fractie naar de overwegingen omtrent de beleidswijziging in de recente brief van de Minister van VWS en Minister van Rechtsbescherming over een betere organisatie van de jeugdhulp en de betrokkenheid van de Minister van BZK en de koepels van decentrale overheden.

De brief is voorgelegd aan de VNG en aan het Ministerie van BZK. Zij hebben de gelegenheid gekregen hun reactie te geven. De VNG heeft ook na het uitbrengen van de brief gereageerd (brief van 8 november jl.)⁶. Een alternatief als het beleggen van de thematiek bij het Rijk is in het Wetgevingsoverleg jeugd van 18 november 2019 door de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport als te vergaand bestempeld. In dit Wetgevingsoverleg is toegezegd dat het kabinet komend voorjaar met een nadere uitwerking komt van de voorstellen in overleg met de VNG en andere betrokken partijen.

Antwoord op de vragen van de leden van de PVV-fractie fractie aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het interbestuurlijk programma (IBP)

De leden van de PVV-fractie vragen naar hoe de rol van de decentrale volksvertegenwoordiging vooraf is ingevuld bij de kaderstelling voor de opgaven uit het IBP en in hoeverre gemeenten autonoom zijn in hun keuzes en prioritering van de opgaven uit het IBP.

Raadsleden en Statenleden hebben net als Kamerleden verschillende instrumenten om te sturen en kaders te stellen. Van het indienen van een motie of amendement tot aan het benutten van budgetrecht en indienen van een initiatiefvoorstel. Elk bestuur maakt een eigen afweging in hoeverre iedere opgave vraagt om concrete invulling in de regio. Gemeenten zijn daarmee autonoom in hun keuzes en prioritering van de opgaven. In specifieke regio's of zelfs wijken en buurten kan de mix aan opgaven namelijk anders zijn. De besluitvorming hierover vindt plaats via de eigen democratische processen. Raden stellen de algemene beleidskaders vast waarbinnen het bestuur kan bewegen. Iedere raad vult deze kaderstellende rol anders in.

De leden van de PVV-fractie doen het verzoek om de verslagen van de interbestuurlijke regietafel te verstrekken.

⁶ https://vng.nl/sites/default/files/2019-11/brief_aan_kabinet_regionalisering_jeugdzorg_0.pdf

Onder artikel 68 Grondwet is het staand kabinetsbeleid dat stukken die zien op intern beraad geen onderdeel worden gemaakt van het debat met de Kamer. Deelnemers aan de interbestuurlijke regietafel nemen zitting in de veronderstelling dat zij in beslotenheid hun beraadslagingen kunnen voeren. Alleen door de vertrouwelijkheid van intern beraad te beschermen kan worden geborgd dat besluitvorming optimaal kan plaatsvinden, omdat dan alle argumenten voor en tegen kunnen worden uitgewisseld en er zo nodig tegenspraak kan worden geleverd. Het is vervolgens aan de Minister om verantwoording af te leggen aan de Kamer over het (in)genomen standpunt of besluit, de argumenten die daaraan ten grondslag liggen en andere relevante informatie.

De leden van de PVV-fractie vragen naar de rol, taken en bevoegdheden van gemeenten en provincies, en specifiek de rol van commissarissen van de Koning bij de vergunningverlening aan kansrijke asielzoekers en de flexibele opvangcapaciteit.

De bedoeling is dat vergunninghouders en kansrijke asielzoekers sneller worden geplaatst in de buurt van de gemeente van huisvesting. Hiertoe worden regionale opvanglocaties ontwikkeld in of nabij de gemeente van huisvesting. Op deze locaties kan worden begonnen met inburgering dan wel de voorbereidingen daarop. Gemeenten worden daarmee beter in staat gesteld om hun regierol te vervullen ten aanzien van inburgeringsactiviteiten. Ook wordt bezien of op deze locaties tijdelijke huisvesting kan worden geboden aan andere groepen woningzoekenden vanuit de gemeente. Het is niet de bedoeling de huidige formele taken en bevoegdheden aan te passen. Dat wil zeggen dat het Rijk verantwoordelijk is voor de opvang van asielzoekers, en de gemeente voor de huisvesting van vergunninghouders en andere woningzoekenden. Gemeenten wordt gevraagd op regionaal niveau afspraken te maken om de planvorming en ontwikkeling van regionale opvanglocaties te bespoedigen. Overkoepelend zal per provincie een regietafel bijeenkomen. Deze regietafels worden gevraagd de afspraken tussen gemeenten, de planvorming met gemeenten en de totstandkoming van de regionale plannen voor flexibele opvang, te bevorderen. Zij staan onder voorzitterschap van commissaris van de Koning in de rol als Rijksheer.

De leden van de PVV-fractie vragen welke stakeholders werken aan een RES, hoe deze stakeholders worden geselecteerd en of er bepaalde groepen worden uitgesloten. Vervolgens vragen de leden naar de consequenties wanneer een gemeente weigert in te stemmen met een regionale afspraak over de RES.

Het streven van de RES is een brede maatschappelijke samenwerking rond de energietransitie op regionaal niveau. De betrokken overheden bepalen zelf welke stakeholders zij bij het RES-proces betrekken en op welke wijze. Bij stakeholders kan gedacht worden aan de netbeheerder, woningcorporaties, onderwijsinstellingen, bedrijven, energiecoöperaties, energiebedrijven, natuur- en milieuorganisaties, agrariërs, ondernemers, inwoners, enzovoort. Er zijn op voorhand geen groepen die worden uitgesloten. De wijze waarop regio's stakeholders selecteren verschilt. De meeste regio's hebben bij de start van de RES een startnotitie (of vergelijkbare notitie) laten vaststellen door de betrokken gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen waterschappen.⁷ Aan de voorkant zijn afspraken gemaakt over de inrichting en organisatie van het regionale RES-proces en over de betrokkenheid van de colleges en raadsleden daarbij. Inzet is dat alle gemeenten samen met provincies en

⁷ Deze startnotities zijn te vinden op de website van het Nationaal Programma RES: www.regionale-energiestrategie.nl

waterschappen aan het regionale RES-proces hebben deelgenomen en hebben bijgedragen aan de keuzes die regionaal worden gemaakt. Mocht een gemeente besluiten dat zij de regionaal gemaakte keuzes alsnog niet onderschrijven, dan is de afspraak dat de partijen er op regionaal niveau altijd eerst proberen samen uit te komen. Via het goede bestuurlijke gesprek zal naar een oplossing gezocht worden. Het nationaal programma RES kan indien gewenst ondersteunen bij het voeren van dit gesprek. Leidt dit niet tot het gewenste resultaat dan voert de provincie het gesprek met de gemeente waarop eventueel een bestuurlijk gesprek tussen Rijk en provincie volgt. Lukt het partijen niet om er samen uit te komen, dan kan de kwestie geagendeerd worden op nationaal niveau. Rijk en decentrale koepels bespreken welke interventie nodig is. Bestaande bestuurlijke afspraken en het ruimtelijk juridisch instrumentarium (Wet Ruimtelijke Ordening/Omgevingswet) dienen hiervoor als basis.

De leden van de PVV-fractie vragen om een overzicht aan projecten rondom de flexibele vormen van asielopvangcapaciteit.

De afgelopen jaren zijn in Utrecht en Nijmegen projecten uitgevoerd waar de opvang van asielzoekers werd gecombineerd met de tijdelijke huisvesting van andere groepen woningzoekenden. In Utrecht wordt momenteel op een andere locatie een vergelijkbaar project uitgevoerd. Daarnaast lopen er via het COA verschillende pilots waarbij opvanglocaties wordt geëxperimenteerd met andere functies en activiteiten, zoals een koffiehuis, restaurant of buurthuis, meestal in het kader van leer-werk trajecten en het bevorderen van ontmoeting. Dergelijke experimenten lopen in Utrecht, Amsterdam, Dronten en Grave. Ook worden projecten ingericht waarbij vergunninghouders en kansrijke asielzoekers worden geplaatst in de buurt van de gemeente van huisvesting. Daarvoor zijn onder andere afspraken gemaakt in Tynaarlo en Oisterwijk. Ten slotte lopen er in verschillende gemeenten projecten waarbij vergunninghouders worden gehuisvest in woningen waar ook andere woningzoekenden tijdelijk terecht kunnen.

De leden van de PVV-fractie vragen als laatst specifiek naar de betrokkenheid van de volksvertegenwoordiging bij de afspraken over de flexibelere asielopvangcapaciteit.

Het is de bedoeling dat er op regionaal niveau plannen worden gemaakt om te voorzien in voldoende flexibele opvangcapaciteit. Deze plannen moeten van onderop worden ontwikkeld, dat wil zeggen dat gemeenten in onderlinge samenwerking en samen met het COA bepalen hoe de opgave het beste kan worden aangepakt. De specifieke aanpak kan per situatie en gemeente verschillen. In deze aanpak is de gemeente in positie om het lokale draagvlak zo goed mogelijk te borgen. Tegelijkertijd worden er flexibele opvangvormen ontwikkeld die beter in de lokale gemeenschap kunnen worden ingepast en waarmee het draagvlak kan worden bevorderd. De Kamer zal door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over de afspraken worden geïnformeerd over de voortgang van het Programma Flexibilisering Asielketen.